

ЗАСТАВА“ излази два-
пут у недељи: четвр-
ком и недељом
Цена је на годину 10 фор-
напо године 5 фор. на чет-
врт године 2 ф. 50 н. аустр.
вредн. за Аустрију, а за
Србију на годину 100 гр.
на по год. 50, а на чет-
врт године 25 гроша.

ЗАСТАВА.

Огласи се ратују по го-
личини врта, које из гар-
монта заузимају, и за сваку
врсту плаћа се за први пут
7, за сваки даљи пут 5 н.
Осим тога за жиг увек по
30 н. Дописи се шаљу у-
редништу а предлата ад-
министрацији „ЗАСТАВЕ“
у Нови Сад.

Број 67.

У Новоме Саду, у недељу 9. јула 1867.

Год. II.

Нови Сад, 8. јула.

У седници енглеске народне скупштине, од 4. (16.) јула, министар спољних по-
лова, лорд Станлиј, потврдио је, да устанак
у Кандији није угушен, и по томе да су не-
истинити и телеграми из Цариграда о пресе-
дној победи Омера над Крићанима.

Покрет у Бугарској непрестаје се у Па-
ризу приписивати руским утицајима. Вели се,
да су „руски агенти“ успели, да из Румун-
ске и Србије подетичу народ бугарски на у-
станак, и да је, услед тога, влада француске
послала својим представницима точно упут-
ство, како да се владају насипам владе у Бу-
курешту и владе у Београду.

Званични енглески лист „Морнинг Пост“,
пише како је султан у Лондону, и додаје,
међу осталим: монарх, који носи стару кру-
ну, и влада може бити деспотичније и више
без контроле, него и који други владалац у
просвећеној Европи — тај монарх приљен је
овде од краљице, чiji је престо основан на
слободи грађана. Султан нам долази као пред-
ставник свега што најмање напредује. Тур-
ски карактер непријатељ се ни за какву вели-
ку делатност, којом би се приполагало бо-
љем стању царевине. — Западне силе вазда
су говориле Турцима, да је одржање њихо-
ве царевине нужно ради одпора освајачкој те-
жњи других; и у кримском рату осведочено
је у истини, да су западне силе готове да-
ти Турској несамо моралну подршку, него и
друго што. — Турска зна добро, какве је жр-
тве Енглеска за њу учинила, и ако су поне-
кад наши представници у Цариграду доста
оштро и заповедајући порти говорили, цар-
градска влада зна, да је савет који је од нас
чула, поштен и спасоноснији, него лично ла-
скање од стране других. — Султан, који ће
ових дана први пут видети земљу о којој је
морао толико слушати, и коју по свој при-
лици он тако мало разуме, и министри који
га прате морају однећи са собом на Исток
нешто више, него што је упечаток царске др-
жаве, која га је примила у Паризу. Ми мо-
рамо трудити се, да им покажемо, у чему је
права снага и сталност једне државе, и да
их, ако је могуће, уверимо, да та снага и
сталност није у раскошном разматању круне
и у ударању намета на вилајет. Кажу нам,
да је султан слободољубив и напредњак. Он

се брине, да искорени зла у својој земљи и
да употреби изворе блага којима она изоби-
лује. Он неможе научити много за време ње-
говог кратког баљевања овде, али, ако иколи-
ко може прилику ову употребити, он ће се
вратити у своју палату на Босфору са успе-
хатком о сталној снази државе подигнуте сво-
јом трговинном и индустријом.

Докле тако пише орган енглеске владе,
други независан лист лондонски, „Уикли
Тајмс“ налази, да је значајно, што султан до-
лази у походе Енглескима кад Источни си-
стем од себе пада и државници се питају
шта да на његово место дође. Русија по истом
листу, подетиче живо наред у Турској. Она
је нарочито припомогао уставу Кандије, и
сада спрема устанак осталих хришћанских на-
рода над којима отоманска порта господари.
Никоји султан није имао пред собом већих
опасности, него данашњи. Његови предходни
ци имали су одолети Руској војсци; али он
има да одолева менами мишљења, које чине,
да је теже данас него икад пре одржати
турску царевину. Мало се ко данас брине о
равнотежи сила, и стара вика за одржање о-
томанске царевине неслаже се са чувствима
за народност. Русија гове тим чувствима;
она даје своју принцезу за жену младом
краљу од Грчке, и ради на све стране да о-
бори турско господарство. Француска ће по
старом говорити, да се Русији неће допу-
стити да узме Цариград. Енглеска нема стра-
не политике и неможе је имати докле се њен
парламент либерално не преобрази. Аустрија
једва да је у животу као европска сила, и
ако се догађаји на Истоку скоро развију, она
неће бити спремна, да учини што би хтела.

У Бечу дознају, да је султан жељео, да
се приликом садањег путовања, по Европи,
и са руским царем састане. Та жеља његова
означена је доста јасно у некој посланици
која је због Кандије из Цариграда у Петро-
град оправљена; рекло се, да ће се може бити
скоро прилика дати, да се непосредним раз-
говором између султана и цара ближе спо-
разумљење постигне. У своме одговору на
титу посланицу, петроградска влада није хтела
ни споменути о жељеном састанку.

У Берлину непрестано се води брига о
аустријско-француском, а у Бечу о руско-
пруском савезу. У тим два варошима тру-

ди се, као што „Ендспанд белж“ пише, да
се погоди, шта се зблио: у Паризу између
владалаца Француске, Прусије и Русије, у
Потсдаму између пруског краља и руског
цара; и најпосле, шта ће бити у Паризу или
у Бечу, ако се цар Наполеон III. и цар Франца
Јосиф после неколико месеци састану. За слу-
чај споразумљења између Аустрије и Фран-
цуске противу Прусије, предпоставља се, да
је Русија обећала уздржавати Аустрију или
је бар својим владањем узнемиривати. Раз-
говор о француско-руском савезу, чиме се
после одлазка цара Александра из Париза
јавна пажња толико забављала, скоро је са-
вним престао.

У седницима француског законодавног те-
ла од 4. (16.) о. м. постављана су влади На-
полеона III. питања о спољашњим одношајима
Француске. Тако је Жил Фавр питао: је ли
истина, да је један француски генерал отишао у
Мехику са аустријским адмиралом Тегетхофом,
и да је француски посланик у Мехику задр-
жан као таоц за генерала Алмонта, кога рес-
публиканци захтевају да им се изда. У исто
време напоменуто је Жил Фавр и питање Лу-
ксембурга, доказујући, да је влада и у томе
питању несмислено радила. Још је исти бе-
седник пребацо влади, да је све употребила,
да би се руском цару допала, кад је овај у
Паризу био, а то све противно је чувствима
Французама, која су за Пољаке. Државни ми-
нистар, Руер, одговорио је, да су симпатије
за руског цара изазване атентатом. У Мехику
није послан никакав француски генерал са ад-
миралом Тегетхофом. Француски посланик ре-
нуо се из Мехику на пут за Европу. Што се
тиче питања о Луксембургу, Руер је докази-
вао, да је политика Француске политика Ми-
ра. Том политиком постигнут је успех који о-
сигурава слогу између Француске и Прусије.
Питање о јединству Немачке сматра Францу-
ска без немира за будућност. Немачко једи-
нство озбиљно је дело, које се под скиптром
Прусије остварити имало. Оно се под Пруси-
јом извршило, оно је Прусији круг одлучило
и у томе нема ништа, што би могло пореме-
тити светски мир. — Тјер је питао владу о
закону што се тиче преображаја војске фран-
цуске. Руер је одговорио: Закон је донет је-
дино за одбрану. Ми нећемо ступити ни у ка-
кве искључиве савезе, јер се оснивањем из-

вључивих савеза стварају стални непријате-
љи. Дипломатска усљављања француске владе
своде се на одржање светског мира, и она би
се одважила, да тако неизмеран интерес жр-
твује само у часу, кад би је чувство њене ча-
сти и њеног достојанства, као и сигурност
граница на то позвали.

Данска влада још није одговорила пруској
влади на посланицу, којом се траже јамства
за осигурање народности оним Немцима, што
живе у северном Шлезвигу, који се, по пра-
шном уговору, има повратити Данској. Међу-
тим говори се као поуздано, да Данска нише
да јој се уз северни Шлезвиг уступе без ус-
лова и Дипел, Алзен и Фленсбург, докле Пру-
сија хоће да та земљишта задржи у својој
власти.

Из Мадрита јављају, да је у пределу од
Тарагона било крвава сукоба између чета
које су устале противу владе и војске; вла-
дини генерали казне смрћу све оне из споме-
нутих чета који им шава допаду.

Нови Сад, 8. јула. Обштина црквена,
овлашња, држаће сутра, у недељу, у 3 сата по
подне своју скупштину. У тој скупштини ау-
тентиковаће се статут обштине, и већаће се о
ствари в. гимназије у Н. Саду. Седница ће би-
ти јавна и приступ слободан свакоме кога се
обште добро тиче.

ДОПИСИ.

С. Л. — У Карловцима, 4. јула. Како у
месту других народа, тако и у Србина бе-
ше првосвештеника који знадоше своје време,
који познаше и појимаху потребе и тежње
свога народа, и који бише изразом тежња и
потреба народних, те народ имаћаше користи
од првосвештеника а и поштоваше их као
светитеље, као мужеве уздигнуте над сујетом
ниском, мужеве који немарше за свилу и
кадифу и телесне угодности, него често оста-
вљаху богата уживања и сјајне дворе, па
живљаху за пример народу. Таки беху св.
Сава Неманић, св. Петар Црногорски, као што
свети Сава начини ново срећно време у Ср-
бина просветом, тако св. Петар Црногорски,
неговаше чувство народне слободе. За приме-
ром св. Саве и св. Петра пође године 1848.

ПОДЛИСТАК „ЗАСТАВНИ.“

Дан и ноћ у московској „виставки.“
(Наставак.)

— Здравствуйте, господине Костићу! — гр-
же ме поздрав из моји рибљи разишља-
ња. Осврнем се:

— Здравствуйте, кнеже! — одоздрави ја
рукујући се са младим познаником, који ода-
ше по виставци са својом отменом мајком и
са лепом својом сестрицом.

Поклоним се и лепој и отменој госпи: от-
меној мало лепше, а лепој мало отменије; и оне
одговоре истим начином:

— Ви тако милосрдно сматрате тог скуп-
теља ладнокрвни производа природе, да би се
своје онклатити, да ваше мисли нису биле у
тој истој мрежи, у којој и ващи погледи.

— Да у којој иначе?

— На пример у онакој, у каквој се нала-
зи онај младожеца онде, што удара у балајаку.
Окренем поглед по мигу мог досетљивог
чицхерона:

Испод унке на којој беше намештена једна
жива појава из нижегородске које ли „јармарке“
у намери да се изведе свако руско племе,
не само у малој прилици најогромније редовне
сверуске светковине, него и у символу ру-
ског питомећег и просветног позива за Азиј-
ске ширине; испод оте унке, што долази
сматраоцу као каква велика, шарена пређица
на широком појасу, који опашнаше готово целу
виставку, у једном кутућу одмараше се је-
дне руске тарнице, на њима сељачко девојче
слуша дупом и срцем, како јој драган уда-
ра у балајаку те је разговара, гледајући јој
у сведене очи, неби л' из њи измарно, како се
његова песма допада. И као што се то двоје
користи приликом, кад су им стари на ва-
шару, да им помогну потрошити купњу на
весеље, исто се тако иза њијови леђи здао
многоазалужни шарац у посао извлачећи сено
из шарага, са који климају ошаварене ноге

ивалерове; и самом рундову тамо иза точка
мора да је добро дошло дридање балајаке,
како се лепо пружио и зашмирио, мора да др-
жи свијесту.

— На није велика разлика, приметићу ја,
— оно подвоз на води, ово на суву; азнате
да се и старац Нептун возно на четири бељца
са пачињим ногама, а ево и вериог тритона
де се одмара од страцаца лајалне пратње. Ал'
ипак, — наставим размисливши се, — ипак је
велика разлика између радње на оном подво-
зу и на овом; толика разлика, толико дивовски
корак, у којој је дивски коракноу човечи-
ји род од првобитног најсировијег стања, од
стања пећинаца и рибождера, па до оног тре-
нута, кад оно рече прогнани Назарећанин си-
ромашним генисаретским рибарима: Оста-
вите се тога посла! појтите за мом! до сада сте
рибе ловили, ја ћу вас научити, те ћете од
сад ловити људе! — Но досетив се да сам
у Москви, окренем лакши разговор: — Само
што ово рибарче некако чудну мрежицу баца
на своју врелокрвну рибцу.

— Заста чудну. Ал' још чудније, да он
мисли оплести мрежу од лаки звукова око
златне рибце, као Иродотов Аријон око му-
зикални дельфина, а ова мрежица већ њега у-
ловила.

— И то је најлепши символ најбољег у-
става државног: ко оће да влада, тај мора до-
пустити, да је уједно и у истој мери и вла-
дан. И у томе је велика разлика између те
групе и оног рибара. — Саопштим своја по-
литична разматрања на дуалистичан чун и ти-
ранског му владелика: — На шта мислите, које
начело овде приликује боље свести руског на-
рода, ил' вода ил' сува земља?

— Добро је имати и једно и друго: кад
нам се досади балајака, а ми ћемо на риболов

Тедо башпоменути мог утраквиету како
ми се измигољно испод питања, кад опазим,
како му сестра нестрелићу погледа на матер.

— Кљажни као да се досадила и балаја-
ка и риболов, — реко немарно осмејком.

Кљажна напрти усне и обрне се на другу
страну као да чека спасење од оног архангел-
ског трговца, који нуђаше свој еспац из свег
грма, ил' да се осврће за оном казанском Та-
тарком да је ваљене, јер овај ће је разговор
ваљда ипак боље забавити, нег оне јакуцке
и тунгуске жешћине око ње:

— И балајака и риболов, особито пак
пецање.

— Пецање риба? само ако је добар ма-
мак, неће вам се досадити.

— А и не досадило јој се! привати стара
кнегиња — ви налазите да је у тој групи па-
тарицама представљена једнакост владе му-
шког и женског пола, владе у љубави; то нема
смисла: ви мушчине у свим осталим царстви-
ма и ума перца оћете владу, само сте се у
овом омилоствили, па оћете половину власти.
Је ли то право? Ако је вас природа створила
да владате државном лађом по крвавим ва-
лима бојништа власти, нас је бар определила
да владамо балајакама по још крвавијим ва-
лима бојништа чувства и страсти. Ако несва-
ћате тако ту појаву, онда боље —

— Пајђом, пожалосте! — обрече се кљ-
ажница.

— Харашо! рече јој брат, — пошнимо се
тамо на чардак, одкуда ћемо моћи прегледа-
ти све, па изабрати што је вредно ближег по-
сматрања.

Поћемо; пут нас проведе поред једне је-
врејске лавке (дућана) из јужни губернија.
Брадати и умантијани госа стоји наврати на
те нуди тако неодољиво безобразним намигом,
да не можеш а да не погледаш на његове сит-
нарије: ту су ти свакојане марамце, трачи-
це и дивгиде, шљоке, белила и црвила, ста-
ри чизама, дромбуља, трумбета, балајака
и сијасет остали потребности за деревну (село).
— Виставка у виставци, приметићу ја.

— Не мојте, молим вас! још ће те нас на-
правити јеврејским потрагушама.

— Ил' управо потрагушама јеврејски по-
трагуша, подражаоцима данашњег Париза.

— Нама би било врло немилу, кад би то ипче
о нама понели на пут и однели вашој браћи.

Уверавајући га да сам се уеуди поша-
лити се мало са таким ствари, особито кад
узме, да би се та шала могла лако прими-
ти у истину, поћемо даље и поћемо се на чар-
дак са кога се могаше лепо прегледаги це-
ла изложба, осим горњи галерија сдесна и е
лева, по којима беху понаместани модели
домова, домаћег намештаја и оруђа, само се
могаху видети препрате на стенима десне
галерије, о којима висаху фотографије ору-
жани Черкеза, доламасти Далматинаца и Риш-
њана, ободасти Сремаца, па и гаћаста голу-
бова, ирешки Бачвана.

Ал' још нешто морам поменути, што је на-
мештено тамо у куту, преко пута од они лу-
бања и костура из чугунога (тучаног) века
и они дртина разуднички, иза они кавкаски вр-
лета, што са њи Черкез вреба на козика, а под
њима играју чарнооке лепоте Грузинке на кро-
ву једне јерменске лавке, лупкајући у шра-
порчате бубњачке:

То је срцеко разво ношиво и накити кит-
њастога Срема, што га сакупи и послана све-
славески оглед наш ватрени родољуб и не-
уморни радник на широком пољу свакидање на-
родне користи, Бранко Вукашиновић.

Штета што вредни скупилац не имале ка-
де назначити подробно, како се која одећа о-
блаци, те тако не могаше их више оденути
осим оног четинга што се усправио испод на-
стрешнице оног чардака граничарског поред јед-
ног сержана.

Уз тај чардак намештени су „Срби око
слепца“, исто онако, као што већ познајемо ту
појаву из популарнога каменореза под истим
насловом. Нису заборавили ни старца Вука како
бележи.

и патријарх Јосиф држећи са народом, етече он славу и заслуге; и ма да су нас године 1848-9. толико жртва стаје, опет добитак надлажује губитак, јер нарочито се од тада развија естет народна у војноводни, тек тада се видимо, да само Србина Србина спасава. Јест, од године 1848. много претрпесмо много страдамо — али се многом и науцисмо — као што то сведочи дух, који данас оживљава наш народ и који нам јамчи, да нас нико никуд завести не може.

Нама Србина у Аустрији још једнако стоје на челу наши првосвештеници као наки вође политичке. Нећу да говорим о политичкој радњи тих првосвештеника, јер је познато, како народ о тој радњи суди. Али ћу да напоменем, да ово доба наличи на 1848.; међутим, шта се спрема овде у тако важно време? По жупанији сремској као поуздано чује се, да је г. Парчетић препоручен у Пешти од извесне господе, као лице, коме се угарско министарство у раду и агитирању за унију у жупанији сремској и вировитичкој поверити може. Г. Парчетић је вел. бележник, он је супрот вољи народа славу земљу за крунисање; даље се још гласа, да је на жељу и препоруку Парчетића и жупана удешено, да у вировитичку жупанију дођу „јегери“, а у Срему — у Руму и друга места неки „улаћери“ — и то све, веде се, у ствари уније. А зар та господа не знају, да ми у Срему касарни немамо, где да те унијашке коњанике смештамо; нека помисле, какав ће то терет бити по народ, који је монахо оспоромашно.

Имам вам овде још додати, да се по жупанији сремској удвои број жаңдарма, ваљда то у цели уније.

Прије десетак дана, бавно се овде г. судица Миковић, за кога веде, да је „унијаш“, а данас дођоше амо на телеграфски повик г. Кушевца: судица ердевички Младеновић, судица румски В. Јовановић, судица пришки Ј. Новић и вел. бележник Парчетић. Са жупаном дошао је и архимандрит раванички, сви ти бише у патријарха и зборише, као што се о изборима вели, за идући српски хрватско-славонски сабор. Кижу, да ће сутра бити мала жупанијска скупштина. Овде су добегла два калуђера из Србије, мгуман Меленте из Чокишина и још један калуђер; узрок је томе по њиховом уверавању суђење без закона у Србији.

У Тител 3. јулија. Данас смо имали скупштину заступника из свију наши села због ритске земље. У вашем је листу већ јављено, на који је начин ритска земља у нашу властност уступљена. Царско је решење од 5. маја а мин. од 11. маја о. г. Њим се обуставља свако даље насељавање, ритска земља има се међу постојеће граничарске обштине по њиховој међусобној погодби поделити, и у општини пак свакој има се онама земље дати, или додати, који је немају, или је спрема душа и потребе мало имају, што остане биће обштинска својина, и што је чије, има се у фунтовници на његово

— Како вам се свида ваша српска група? — запита ме мој млади домаћин — јед да није добра? По то још неби ни по штете било да је обична група; ал тако лепа, тако узвишена појава: народ се скупи око свог пророка, око спаситеља свог, око свог Омара! Што је раздесио ратни бубањ турски, то су те гусле удешавале, што је азијетски луцањ устремило, то је загладило гудило српски слепца. Иа како је неспрогно представљена, како је неодољиво оличена света скупштина око те свете тајне народне. Лица замазана, рубо навешано —

— Немате право кнеже, што томе замерате. Зар има славуја шарена перја? Ја вам кажем, да би свака очевидна брижљивост и пажња око пакита те појаве увредила моју српску свест. Одбор је и у томе као у свачему показао неискану углађеност куса свога.

— Ви сте и сувише штељиви према својим суровим домаћиним, ал можда сте баш тиме узвисили српску групу над оном њиларском јармарком руском, уз коју се припуњила балалајка као неки забрањен плод.

— То је само знак, да та два појава једна другу допуњују: ви ћете рубљама, а ми гуслама.

Мој се пријатељ насмехи.

Разумео сам тај смејутак, у њему беше нешто нигилизма: док беше разговор о самој песништву, све лепо и красно, ал кад га успореди с рубљама, ту је већ ствар на пресрту, де прелазе sublime у ridicule. Не тедо ни покушати да збришем тај смејак, јер знам што би га већма утиро да би све то већма расто.

— А видите ли ви песму гусларову? —

— Видим га де лева.

— Ал ја му видим песму. Ен онај стрелен тамо, и онај Црногорац на њему и она Црногорка слиже њега, то је старчева песма: На сваки превлак онога гудила маша се по једна така рука они мали пушка, на сваки цвилак

име преписати. Земља се има по разним врстама обделљивања по означити, и плаћа се порез на исту земљу онако као и досад, 1 фор. 12 н. 91 н. 84. н. 70 п. 59 1/2 н. и 35 н. од јутра по разним врстама. Ово поделење у врсте учиниће једна комисија после, „кад се рит осуши.“ Из тог би следовало, да докле и међутим, бар за време док се долма прави, неће се ни досадашњи порез на ту земљу плаћати, јер изрично стоји у царском решењу: „да ћемо бити дужни по горњим врстама уређени порез плаћати, који ће се после осушења рита комисионо изнаћи.“ Ерар, вели се даље, као досадашњи властник задржава себи право, неке делове рита на особене цели (управо: zu besondern Widmungen) употребити, као што је то одобрено за граничарске војничке школе, или и споразумно са обштинама за нове шуме дјелити. Ако се на ово не приставе, вели се, онда ће ратно министарство без даљи обзира предузети насељавање.“ Ово речимце у царском решењу стоји. Тим решењем решене су и молбе Сурдука и Стари Бановца, која су места оградила се против населбина, и то прво на адама: Курјакова, Сучарска ада и Реочница, друго пак на ади Пацаров. Фодорхазу даје се на знање, да од њихове населбине у панчевачкој регименти нема ништа; тако исто престаје населбина од 200 породица Немачко-Сечањске обштине у Уздинско-Ботошком ригу, и населбине 200 породица из Молидорфа, и 300 породица из Хајдучице у Тит. батаљону, што је пре предложено било.

Неки инжњир Капеша био је искао, да ужива 15 година дана други предео, у Тител. батаљону, јамачно потиски, па да ту долму сам направи; а управу грађевина друге долме у своје руке узме; и то престаје, али му се за планове поднесене изриче највише задовољство. У Банагу у Панчевачкој регименти има 6 окола ритске земље, два која се тичу Перлеза, Уздина, Ботоша, Орловата, и Фаркашдина Лополова које су обштине у исто време, кад и ми тражили рит за своју својину, а друга места исте регименте, која у 3. 4. 5. и 6. округу леже, и где је прско 90.000 ритске земље нису то тражили; ипак се и овима даје рит, ако ће услове да изпуне, т. ј. по 2 фор. годишње од јутра за 10 год. дана, свега 20 фор. од јутра плаћају, и долму направе, и тако се одбија предлог Кепеша, по ком би се могло овде 2080 породица населити, јер су, вели се, огула јаке граничарске обштине, које ће и саме ритске земље требати, али додаје се да је ипак могуће, да се овде два три села наседе, ако граничари не узхтеду цео рит међу собом поделити.

И „Рудолфснадну“ допушта се, да им се допуни земља до 18 јутара под горњим условима.

Ово је садржај тога највишег решења.

Ми смо се сложили у том, да се рит међу обштине по душама подели; и да се и потиска и подунавска долма направи из све ритске земље; у овом се другом нисмо пре подне сложили могли, јер се потисанима несправедно чинило, да њихова земља, где би долма јести-

утробо јаворове тргну се повије над очима оне делије девојке.

Симетарски, према ономе одломку Кавказа, са кога се мршти један Прометејевић, што га окова бели цар, тај руски Зеве, који је ближи старом Диву од свију осталих дивова европски, јер станује у снегу *év'Olympe éparvifur* (на снеговитом Олимпу), — беше подигнута усворита стена, а на њојши Црногорац мало ниже Црногорка. Одемо за Црногорку послао је кнез Никола, за Црногорку Даринка. Та премаположеност Кавказа и Црне Горе дође ми, као да је Москва тела тиме рећи Европи: Докле год се ти радујеш томе, што онај Прометеј онде теби на очи глед стеве у ерамни оковима, докле ја имам право оквиати овога. Јер, ма да је слободан Црногорац, тиме су још ужасније муке му гледећи своју браћу у ропству, а не могући јој помоћи, и тиме је налицници на старог узора свог, што му врагуј плуће једе, а он живи свестан болу евоме. Тај живот, слобода та црногорског и кнежевачког Прометеја горе је од обамрлости, горе од ропства Кавказановог. Ал' ипак има нека сласт у њему што зачињава муке, јер поред свести бола, жива је и свест скорашњег ослобођења, свест пронасти крвника му, исто као у неумрлог предка његовог. А при том помисли да сам ја осветник, помисли да сам ја некада био Прометеј свог садашњег роба, прометеј стеве, заклањајући својим титанским одиором тебе, не заваљано једна, као што ће те с друге стране заклањао и онај тамо, што пати не од осветника као овај Кавказанин, већ од нападача и на њега и на тебе, те још три гривне последице трагичног позива свога. А ти се радујеш том призору, као каква размажена дама што се радује из ложе своје мукама јунака на позорници, а овамо дражиш моје Пољаке, да ми сметају у позиву светог осветништва.

— Збиља, преговори мој домаћини мерећи положај, — па баш Црна Гора према Кавка-

нија била, плаћа и за подунавску долму, али после подне сложисмо се и у том, из призревања, што би подунавцима самим тешко било долму направити. За нову шуму одредише се један комад, али се задржало да шуме буду обштинске, у ком случају има се не само одкуп платити, него порез 52 н. годишње плаћати. За банду нехтедосмо дати 200 јутара земље, што је батаљонска власт искала. За школу још нисмо начисто. Ми неимадосмо ништа противу тога, да се 2000 јутара одреди за војничку школу, кад се тако иште, али и то хтедосмо, да та земља остане наша, т. ј. да је ми у будуће на обште цели употребити можемо, кад ова цел престане. На то не хтеде батаљон пристати, и остављено нам је 14 дана на промишљење. Ми држимо, да имамо право, јер и само царско решење не каже друго што, но да ерар себи задржава право употребити неки дел рита на известну, одређену цел војничке школе — кад потреба те школе због укинућа границе престане — онда престаје и употребење на то.

Долма ће се градити по плану, који је одобрен, и тај је од Кепеша. Држаће се јавна лицитација, т. ј. који јевтиније узхте по куб. хвату градити. О начину, како ће се то изплаћивати, још нисмо ништа свршили, и на то нам је дато 14 дана промишљења, да се иснашним пријатељима и вештим људима поразговоримо. Предузетника било је доста: неки су нам и зајам пудили, по људи се боје, да се у дуг увале, по воле, да земљу обвежу, да земља долму изплаћује, или тако, да известни део предузетницима уступе на уживање за неколико година, или тако, да обштине земљу под закуп дају, и аренду на долму одрече.

Саветовање је било пре подне доста бурно. Особито је препирка била између заступника с једне, и команданта и неки офицера с друге стране. Било је до тога дошло, да су се људи хтели разићи, кад је власт показивала, да хоће да по њеној буде. Командант је нападио Павла Сарајлију, што је Цару ишао, но овај му се није подао, нити му је дужан остао. Један поручник докле се заборавио, да је другом Сарајлији увредљиву реч казао — срећа, што се у вики и гунгули није свуда чула. Као да су неком све још населбине у глави, и не би више хтео, но само две. Но треба знати, да је изрична воља Њ. Величанства, да не буде населбина.

На последку немогу да још једно не споменем. Читали смо у „Напредку“, како се добитак ритске земље има само г. Стратимировићу зафалити. Ми нећемо ни чије заслуге да побијамо, признајемо заслуге г. Стратимировића, али мислим, да ни сам г. Стратимировић не може потврдити, што горњи лист наводи. Поглавита је ствар била, наше људе обавестити о опасности која нам је претила, сложити их на то, да пристану не само на грађење долме, него и да једна обштина другој земље уступу — ово је особито био камен спотицања. Ми сви знамо, ко је за то п. у „Дневнику“ и „Застави“ радио, људе наше прикупљао, освештавао, рабрио, да не зазиру због тога од власти,

Црногорац према Черкезу, глава према глави! Сад видим зашто се обе стране тако мрко погледају. То је одбор доста згодно удесно.

— И ја вам кажем, докле год није цео Балкан слободан као Црна Гора, докле год није Кавказ освојен.

— Него, шта мислите, имали тај Црногорац према себи опаснијег противника од Черкеза? Видите ли тамо доле оног швајцско насељеника, де се населно на мотику?

— Видим га и познајем га, ал' докле год не бори жешћим оружем од мотике, небојим га се.

— Немојте рећи, мотикине победе преживише навек јатаганове. На чиме да се одупрете мотици швабиној, што вам се приближује леју по леју, кућицу по кућицу?

— Ако јој наша мотика не буде дорасла, вауставићемо је оним, чиме смо одолели и турској коси, што жаље главе.

— А чиме то?

— Гуслема.

(Српшће се.)

Шала и истина.

И „Напредак у бр. 52. и „Локалблат“ у бр. 29. и „Наер Лојд“ у бр. 86. ударише у једанпут у једну бубањ, те почеше бубати против новосадске реститурације. За природозналице бо би „интересантан“ задатак пендизати, какво је равнородство између „Напредака“ и она два друга листа, те тако својски раде за српску ствар? Да ли је отуда, што би „Локал блат“ да може Србина у кашици воде попио, или што би „Лојд“ да може учинило да ни једнога Србина нема на свету?

Како му драго, еле се са новосадске реститурације и званик и незвани прославише, бар ни се чу име и у новинама. Један брат наш који се као прави овајши Србин толико трудио, да ове нека буде погрешка реститура-

која је на друго што нагињала, по више молбеница писао, док после таког тригодишњег рада, где су људи колебали се, прегли, па опет клонули, није последњег корака дошло, да се и депутација и обштина и разложна молба саставила, које је предвођење у Беч г. Стратимировићу предато.

Има осим тога и наши људи, кои су и за време те припреме, и за време рада здраво вредни били, своје време и свој новац трошили, и највише допринели, да се људи свесно, сложено, и одважно држе, јер без оваког владања била би ствар у постанку угушена.

Само да се ствар сретно сврши, па ћемо онда одати хвалу, која ком пристои.

† Т Са бугарске границе 30. јуна. — Воже мој, да ли ће кад год пропевати један народ, што живи у овом крају с оне стране Тимока? Знаду ли браћа Срби тамо око Саве и Дунава, како су ово дивне земље? знаду ли, како Азијати раде, да сасвим сатру и у лично опашу хришћанску сиротињу, која чека помоћи од просвећене Европе, а највише од браће Срба из Србије?

Особито видисеви и нишки пашалук пишти од турскога насиља. Татари и Черкези шире се као у освојеној земљи, и хоће да подигну жив душмански ѕид између Србије и Бугарске. А чујемо, да и у Пироту и Старој Србији није боље. Турски гавази овуда јуре по селима и бију несрећне сељаке, шпиони преобучени увлаче се међу јадне људе и маме их да рекну коју год горку реч противу Турана, противу мудира и паша, нечисти Татари вољни су да бију Хришћане и да им добра пљачкају, од Хришћана немогу да се бране, нити имају коме осим Богу да се жаљу.

Особито сад од неког времена беснило турско поче да прелазу сваку људску меру. Застаје и власти турске беде нас, да смо у договору са Бугарима од славенског Балкана, и да зовемо Србе из Србије у помоћ. Па већ незнамо куда ћемо и шта ћемо. Ако потраје овако још дуже, после нам нико више не поможе, кад пропаднемо, као што смо већ готово пропали. Нишке и видиске губерније (т. ј. трговци и богаташи Бугари) хуће и гледају како ће сачувати своју кућу и главу, а Србија као и да не хаје за нас. Где су наше надежде, где су нам мишице каквога новог хајдук-Вељка? Мишљасмо, да ће се са заузетим градовима и влада ербска окренути и једном се већ прихватити барјака за избављање Хришћана од турскога ига. Али на жалост канда се једнако варамо. Тешко је великанима београдским да се помуче и сићу мало са својих меких столица, јер мисле, да никад боље за њих ни може бити, него што је сад. А како ће бити осталом народу и потомству, то као да их се не тиче много. Ваљда чекају докле Хришћани не пропадну, па да им после султан по милости с одобрењем Аустрије и Енглеске поклони Босну, Херцеговину и Стару Србију! Полузваничне и подплаћене новине пре неколико месеци трубише то на сва уста, а сад се не-

цији по ћеву „Бокал блат“ испадне, коме нећу да споменем имена јер не заслужује да њиме пуним лист, који пошто се тако славно одликовао на адвокатским пољу, да је добио име првог законознаца угарског (наравно по пословици — : lucus a luscendo), тај брат наш ево сад хоће да се слави и на журналистичком пољу, журналистике и ербска и немачка прима га са раширеним рукама, а он броји своје заслуге и нађе се у журналистички као оно златна мува кад западне у мед те јој се повладе и ноге и крила, поноен се као овај што је носио светиње у Јерусалим, те кад се светињама клањаху он мишља да се њему клањају.

Реститурацији осим други добра даде нам добру згоду, да много браћи опињемо жиљу.

Али хајде шале ради да видимо шта веле та три задружена листа, која тако србским духом дишу!

Поменути брат вели да се у овим новинама признало, да је 300 бирача потписало њихову (т. ј. противничку) жалбу. Али човек божји, да видимо тима бирачима имена „Напредак“ ће знати своје људе, а позван је да их именује, па што их не именује кад и о чакко вели да се за њих не може казати, да су непријатељи роду своје? А реститурација је сама показвала, колико је било правих а не тако незваних Срба, па за Бога што не дођоште да се огледамо? Није вама криво оружје ни камење, које је само у нашем беслестним мозгу, него што не нађоште још којег однадника ербског. Па где су вам најпосле ти ваши кандидати? Ваљда вам није позната цесма „харај, пали, кради!“ и тд. Или би ваљда хтели по тим моделу да се бира нов мајстрат?

Што се тиче верификационог протокола, славни брат може се код своје братије уверити, да тај протокол никако није донешиван г. Комесару при конференцији са верификационим одбором, јер се по речима самога г.

што ућуташе, ваљда их је стид, што их вре-
те и догађаји утерују у лаж.

Имамо одовд да вам јавимо, да се по-
јеше јављати и у овом бугарском крају хај-
дучке чете. Људи из очајања одмећу се у
гору, да спасу живот и да не гину без за-
мене. Само да је одкуд братске помоћи, ма-
ло оружја и вештих вођа, па би видели, шта
су кадри Бугари у Старој планини. Али се
Србија не миче, но се оградила од нас као
Кина. Из Влашке може и опет по нешто да
нам се помаже, а из Србије — слободне и спре-
не“ Србије не може! Еј несрећна политико која
нас од цара Михаила и краља Вукашина раз-
дваја и упропаћајућеш!

Паланачки мудир преобукао се у бугар-
ско одело и иде по народу на вара и маму
људе да му се одаду, хоће и буну. Митат
наша био је ту скоро у Нишу и гледао је
да заплати свет, да се нико не макне. Чује-
мо, да је ставио гуцу на главу једнога бу-
гарског родољуба, који се бави негде у Ср-
бији.

Дабреници 4. јуна. Од како се овдашња
омладина у друштво „Тишевици“ здружила, па
до данас не чу се ништа о њој, осим што је
с почетка један врени, почасни члан мимо-
гредно неколико речи у овом листу о њој спо-
менуо.

Узрок, што ово друштво иде по приме-
ру других друштава уједињену омладину јав-
но известило о досадашњем раду свом, не бе-
ше слаб рад, или што се друштво поцепало
(као што некоји већ и мисле), него што је ома
у првој седници закључило било у писмени
договор ступити с некојим друштвима, па
после преко свога тајника и јавно. Није пак
хтело јавно извести својих седница слати,
што је држало, да тако малим број чланова
(који су већином почетваци) неће бити у ста-
њу онеке радове показати, какве показује „Пре-
одница“, „Завера“, „Зора“ итд., друштво је
дакле држало да му радови неће бити доста
дозрели да се јавности предати могу.

Од како се дружина под именом „Тише-
вици“ склопила, па до данас имало је 25, које
редовни, које ванредни седница. Особито с
почетка јако корачаше дружина напред, док
јој почасни члан г. Иса Павловић беше у сре-
дини. Неможе ми се, а да неспомнем овом
приликом коју реч о овом врелом младицу
целуине омладине, што се тиче овог друштва.
Ми овде живићи у овој старој славјанској
окружени највешћим Мађарима, а удаљени од
Срба, нисмо се могли никакo добро познати,
а још мање друштво склопити, кад нам јесе-
нас дође речени члан омладине, те нас упо-
зна између себе, и позва нас, да и ми прав-
цем уједињене омладине пођемо, чему ми се
радо одавасмо, али поред свега нашег оду-
шевљења ипак би потезе коракнули били, да
нам није он у свему десна рука био. Дружи-
на није знала боље му се захвалити, него што
га је (по свом) уставу) по одласку за поча-
сног члана изабрала.

Из узрока, што су се већ започели испи-

комесара био при пропису у његовом налогу.
А протокол је прописао председник верни-
кационог одбора г. Илија Христић. То није
тешко доказати: него брат наш може се сам
уверити код суда, а као славно-познати право
бранитељ, знаће да је председник на то пра-
ва имао.

Какви су то 400 бирача Срба, што
не хтедохе г. Милетића за градоначелника.
Већ ако су какве лутке. Али дад, те бога
вам и њих покажите по именце; знамо да
нас свега при реставрацији и Срба и Нерба
није ни толико било, те за то и недође
на реставрацију. Није дакле вас поплашило
оружје, него што је нас готово тројини било
више, па је нас оживљавало одушевљење а
нас? Ваљда ритерски говор беседника у Јо-
вановској порти и стрелишту, који три језика
така у власти има, да ни сам не разуме шта
каже, а камо ли шта мисли. А што се тиче
формалности реставрације, да је та ишла сво-
јим законим путем, доказ је, да реставрацио-
ни председник, који је познат као добар зна-
лац закона није ништа имао против акта ре-
стаурације, па и сами данашњи названи „про-
тестант“ при самој реставрацији нису се
тужили на сам посао реставрације, него на
неки уговор који се, као што они рекоше, из-
губио. А кад видеше да сами не може уго-
вор, они окренуше другу песму. То нас опо-
миње на причу о вуку и јагњету. Па добро,
нека буде и друге реставрације — где вам
је тај персонал, који би за мајистрат иза-
брали, и шта имате против способности са-
дашњег персонала? Ми бисмо желели чути.
Али само по моделу: харај, пали, кради, не-
ћемо да градим мајистрата. Можда је такав
мајистрат за времена Нимредова могао бити,
али сада јак!

Толико имадохмо казати славном брату,
који и Жил-Фавра и Жирардена својом адво-
кацијом, и својом журналистичком задеде за
појас што се тиче његове вреле крви врелог

ти, ово је друштво закључило прекинути се-
днице, почем извешће о раду свом друштвима
што с њим у договору стоје послало буде.
Ми се надамо што пре у Новоме Саду у
другој омај скупштини с целокупном омла-
дином састати се.

Б. К. Николић,
чл. др. „Тишевици.“

С. Из П. банске регименте. 2. јула.
Чим вам пишем из војничке крајине, подра-
зумијева се, да вам нећу имати штогод ра-
досно јавити, већ нешто, што ће сваком Ср-
бину и Хрвату немилост бити. Имам вам саоп-
штити вјест о једном послу у кукавној нашој
регименти, који се већ од неколико година
по цијелој граници безобзирце извршује, и који
ће народу нашем у материјалном погледу та-
кав ударак задати, од којег се неће моћи
тако лако и тако скоро опоравити.

Посао, о ком је ријеч, јест сјечење шуме.
4. јула по рим. наш је обрштар издао, а
8. јула загребачке и „Нар. Нов.“ саопшти-
ле су објаву, по којој ће се у нашој регименти кон-
цем јула путем аукције продавати 11016
стабла растових, јасенових, итд., и то у о-
вим кумпанјама: рујевачкој, подовској, зрињ-
ској, уметничкој, јабуковачкој, растовачкој и
дубичкој.

Кад узмемо на ум, да наш народ у кра-
јини живи понавнише од сточарства, које се
ни помислити не може без шуме; и кад по-
сле узмемо, како су нам шуме ових послед-
њих година којекваким спекулацијама распро-
дане и тако ужасно проређене; и кад ево по-
гледамо, како се на послетку и оном незна-
ном остатку шуме наше, што нам једва ду-
шу држи, смртна пресуда изврше, можемо ли,
а да се пред цијелим свијетом не потужи-
мо? Не може човек себи лако представити,
како нас све једна иза друге невоље прати,
од како нам се шуме таманише почеше! И са-
му тучу, која нас јако, риједко мимоиђе, и
која нас баш уби, имамо зацијело приписати
томе, што нам се потаманише шуме. Искус-
тво нас бар нагони, да тако судимо, јер док
имадохмо шуме, имадохмо и кише, кад год
је требало, и имадохмо пуне амбаре. Бурђе-
ска, спасовска и дуовска киша није нам прије
никад била изостала, али сад се боме тај ред
са свим пореметио. Бекад нас све тритеки-
ше изневјере, па тако и немамо ништа, до-
ли наду у једнога Бога истиннога, да ће јед-
ном и нами бољу срећу подарити.

На пошљетку да споменем и то, да у ре-
ченој објави пише, да се тих 11016 стабла
продају у корист државу. Нашло се дакле,
за добро, да граница поред тог, што у рату
највише крви пролијева, јадном сиротињом
својом још у миру и државне трошкове под-
мирује! Боже мој, Боже!

Баца московског универзитета пи-
сали су друговима ђацима београд-
ског универзитета следеће:

„Браћо Словени!

„На скромну етнографску изложбу стекли

мозга (што је заборавио казати), имамо и за
то лека, који истина није пријатног куса, али
је врло поуздан.

Хтедох што казати „Локалблату“ и „Лој-
ду“, али није потребно, јер је и тако „На-
предак“ њиховим тумачем и гласалом постао,
а друго у пређашњем броју овога листа до-
ста је и њима казано. А уредништво овога
листа неће ми замерити, што ипак рекох коју
реч неизменованом брату. Најпосле ваља ми и
то додати, да је боље да се наши противници
кидају од јада него ми да се једимо. Тешко
ономе кога жале.

Да збиља, умало не заборавих још нешто
казати. Кад се они, који против реставра-
ције протестираше, вратише се кроз које-
кавје странутице а смедоше од стида не
правим путем, тако да неким и лукац на
бари изгасише. Сад чујем да оштећени
људи хоће да траже штету. Ето опет добра
од реставрације; имаће адвокати посла.

Доста за сада. Читаоци нека ми опросте,
што се и овако са нашим противницима по-
чињемо разговарати. Ја знам, да наш свет
мрази не грђе и има право, али ово нити је
сада нити ће унапредак бити грђа него не-
вина мала, које ће многу истину одкрити те
ће као оман нечист ваздух кадити, не би ли
се задавно гдекоји opak комарац, који било
као очит непријатељ било под обраном Србина
сиса крв србску. С богом, док се опет не
видимо.

Омладина у Новом Саду приређује беседу
за дан св. Илије (20. јула.) Програм те бе-
седе саопштиће се у своје време; засад мо-
жемо још јавити, да је приход од беседе о-
предељен на патриотске цели.

су се у Москву са крајева простране словен-
ске земље писци, научници и приватни људи.
Они познаше ону братску љубав, ону крвну
наклоност коју подгрева к нама цео руски на-
род. А ми ђаци поздрављамо вас, нашу бра-
ћу по језику и по племену, наше другове по
науци.

„Резултати словенских и руских научни-
ка ударше темељ духовном уједињењу сло-
венском. Нама, омладини, остаје да развијемо
и остваримо ту мисао. Кад се она развије и
обухвати све Словенство, тада се оно не ће
бојати од притиска Турака, Мађара или Не-
маца!

„Сви Словени не гледајући на разлике дру-
штвене треба да осећају пре свега да су чла-
нови једне породице. А да би ова свест била
на тврди основама она треба кроз просвету
да продре у све слојеве народа, да уђе у ње-
гово тело и крв; јединство литературног је-
зика јесте најистинитије средство за то.

„Наша је дужност да радимо свима сила-
ма, да се достигне та велика цел, ми тврдо
верујемо да ће доћи то сретно време, и да
оно није далеко, кад ће цело Словенство не
гледајући на разлике држава и влада саста-
вити једну целину по духу, по језику, по на-
уци. Тада ће Словенско племе потпуно зау-
зети место које му приличи међу другим о-
бразованим народима, тада ће оно у истини
назвати се народом славе.

„Од стране ђака московског универзитета
потписујемо се: (потписи)
„У москви 23. маја 1867.“

Одзив ђака из велике школе у Бео-
граду на поздрав другова ђака из
московског универзитета.

„Браћо руски Словени!

„Стотинама година прело је наше племе
растурено, од туђина притиснуто, не позна-
вајући добро себе ни снаге своје, и живиће
тек одвојеним унутрашњим животом народним.

„А ево сада јављају нам се боље прилике.
Татарске хорде нестале су, турска се сабља
ломи, немачки вигови распадају се, срећна
знамења наговешују почетак новом словенском
добу.

„Узајмност међу руским и српским Сло-
венима давнашња је, братско осећање међу
њима утврђено и постојано. Залог нам је
заједничка стара књижевност на основу једне
словенске цркве, залог нам је мање или више
слична судбина народна, залог су нам споме-
ни што нам осташе од новијег времена из за-
једничке борбе противу азјских варвара.

„Но духовна заједнина између свију сло-
венских грана тако је потребна, да би је ва-
љало створити кад је не би било; а стид и
грех не развијати је, кад је већ од искони
била. Језик, обичаји, мисли, потребе и цео на-
родни живот у нас је сличан и сродан. Па
ваља само тај живот боље да негујемо, оп-
штим народним правцем да га водимо, ширим
срцем да пригрлимо, топлим словенским ду-
хом да га загревамо.

„У том смислу ми смо и разумели наро-
дописну изложбу у Москви, и радосно при-
мили ваш братски поздрав из преко Дњепра.
Словенске земље нису друго, већ рођене се-
стре једној истој мајци. Па благо њима ако
пруже једна другој руку, ако срце мајчино
нераздиру. Ми сматрамо велику Русију као
старују сестру Малој Русији, Пољској, Чешкој,
Србији и Бугарској. А коме боље доликује,
него срећној Русији, да предљачи у кому за
словенско духовно јединство, за слободу сво-
јих млађих сестара? И да ли омладини сло-
венској није први позив да оживотвори ову
велику мисао, што је објавише толики зна-
менити научници и родољуби словенски?

„И ми, драга руска браћо, признајемо да
је просвета и познанство међу нама, познан-
ство народа словенских најпречи пут да ис-
пуцимо задатак свој. А то не може бити, ако
просвета не продре у све слојеве народа на
своје рођеном језику, ако наука као што за-
ступник наше омладине на изложби у Москви
рече, не постану оште благо народно.

„С тога и желимо да се што пре и лак-
ше користимо књижевним производима од сви-
ју словенских грана, те да просвету ширимо
и у најниже слојеве народа. Па у чистом о-
сећању братске љубави спрам вас мислимо,
да нам је за сада прва дужност и најпречи
рад да узајамно изучавамо језике и књиже-
вност свију грана словенских, и да се ста-
рамо о начину, како да то изучавање буде
што шире и озбиљније. У тој цели, чини нам
се, пре свега ваља да радимо, да се у сре-
дњим и вишим школама по свима словенским
земљама предаје упоредна граматика и лите-
ратура словенских народа. Разлике и сметње
тако су мале, а ствар и последица тако вели-
ки, да не би требало оклевати ни мало.

„С таквом намером да брже и озбиљније
ради за просвету и слободу народа свога,
ево се од прошле године и ујединила свеко-
ка омладина српска, те ће и ове године др-
жати главну скупштину у Београду. Ако би
нас, браћо, омладина руска хтела образовати,

пославши на ту скупштину неколико предста-
вника својих: то би нам од свега било нај-
милје. Јер брат с братом најбоље се разуме
кад један другом руку пруже, кад се брат-
ски загрле. А много још има браће наше, која
од туђинског јарма не могу да дигну главе,
ни да виде божјега сунца, а камо ли да се
ухвате у коло словенског јединства. Па у име
те страдајуће браће, у име словенске просве-
те ми вас поздрављамо, да се у племенитом
одушевљењу нашем за општи напредак сло-
венства непрестано сећате оних Словена, ко-
јима је народна и људска битност још у по-
гибљи. Од ђака београдске велике школе.
У Чакову, 1. јулија 1867.

Драга браћо србска!

Давно је већ настало друго столеће, од
како је велики Доситије угледао света. Име
његово испунило је свако србско срце, цели
србски свет, прешло је границе свјетства, те
пронеси славу србскога имена и србскога ду-
ха по свима странама света. Када је најдубља
тама притиснула србство, када први синови
србски очајаваше при помисли на будућност
србску; дође Доситије, пробуди духове, уш-
им нова живота, па одважно понесе неугаси-
ми луч просвете народне, који ће светлити
Србу на путу к напредку.

Како Србина, који неосећа најтоплију за-
хвалност спрема ускресења србскога народа,
коме незатрпена срце светим жаром и при
помисли на нечувене подвиге Доситијево, који
није у залогу заверио се, да ће као Досити
је сав свој живот и сву своју снагу умну и
телесну посветити срећи рода свога!

Али, ако је Доситије дна целог Србства,
нама Чаковцима Србима он је златна чешка.
Ми смо дали Србству Доситија, у нашој сре-
дини родио се највећи ум! Цело Србство обу-
чавала је љубав Доситијева, али ми је спо-
мен на колевку своју ваља најмилији остао;
и ако цело Србство једнаким поносом диже
главу, кад спомене име свога великога сина,
нека се нама Чаковцима незамери, ако са пле-
менитом себичношћу рекамо: Доситије је наш
земљак!

Од времена, кад се Доситије родио, про-
текло је доста година; много се међу тим у
Чакову изменило, па и кућа у којој се без-
смртни Доситије родио, не изгледа више о-
нако, како је пре 128 година била, кад је у
њој света угледао, који ће наново просвети-
ти србски род. Још само један зид првобит-
нога дома стоји, остало је измењено, преи-
начено.

Али непромењена оста у срцу нам благо-
дарна успомена спрам великог нашег сународ-
ника и земљака!

Хотећи ми означити дом, у коме се Доси-
тије родио, знамо, који ће казивати свакоме
Србину место, одакле му засја звезда данца
новога дана, — ставили смо на дом плочу са
написом сходним, коју мислимо на дан 15.
(27.) августа т. г. (на велику госпојину) уз
пристојну свечаност открити.

Ми вам, браћо драга, нећемо овде казива-
ти, колико је ова свечаност важна по све нас
Србе. Ви ћете и сами поћати ту важност. За
то вас братски позивамо на тај дан к нама,
да нам помогнете проелевати успомену на си-
на србскога, с којим се почиње цели новији
напредак народа нашега.

Дођите нам, браћо! Нека сенна блажено-
га Доситија види, да није напрасно бачено бла-
городно семе благословеног родољубља и про-
светољубља! Нека се радује душа његова, гле-
дајући, како му србско потомство аманет чува
и испуњава!

А од свију посебице на нас се обраћамо,
браћо србска из Баната и поморишја! Ви с
нама заједно естражарите на крајњим грани-
цама Србства, чувајући велико тело народно
од туђинске поплаве. Дођите, да се и лично
познамо, да утврдимо и боље себе у великом
народном задатку, да се заверимо, да ћемо и
даље весело вршити дужност свету, коју нам
је наложила сама природа!

Слава великом Доситију! Живно народ
србски!

О д б о р

за приређење свечаности.

Умољавамо ева поштована уредништва срб-
ских и хрватских листова, да изводе овај наш
позив објавити.

У г а р с к а.

— Угарско министарство за обрану земље јавља,
да се војничка служба на шест година смањави; ова
наредба протеже се и на оне, који су узети на 8
година, а 4 године бише обавезани на службу као ре-
зерва. У резерви ће се уврстити и они који су у-
зети г. 1860. 1861. Резерве првог и другог реда не
ће више бити. Сада ће се из војничке службе од-
пустити — ван ако ће од своје воље да даље слу-
же — сви који су служили 6 година у линији, а 2
године у резерви, даље они, који служили 10 годи-
на, а од то доба провели 6 година првог времена ка-
питулације; најпосле страни, који служе 6 година,
а тако исто заменици, који као такви служе 4 год.

Троједна краљевина.

— Југославенска академија знаности и уметности позива на свечану скупштину 16. (28.) јула са 4. члану својих правила.

Аустрија.

Беч, 4. јула. У седици дољег дома бечког рајхсрата, која још вије довршена, би поглавита предмет, извештај одбора за казниени закони и к. Одборски референт др. Милфелд, поднео је у име одбор извештај о новом казненом закону, у коме су начелна питања ова: 1. да се кривична дела поделе на злочинства и преступке, а не као до сада на злочинства, мање и веће преступке; 2. да се у кривичној казни; 3. да се казни поделе на оне које су одлучене трајањем између посебног и вајединог затвора у случају промене казни, и то као 1. 2.; 3. да се кривац може условно пустити на слободу. Одборски предлог к 1. сабор је претежно већином прилио. Предлог к 2. одбачен је са 79 против 56 гласова, пошто министар правде Хис разложи, да ја по пракси потребно, да остане смртна казна. (За доказ, да треба да се укине смртна казна, довољно је начело: кад ниси могао дати живот, не можеш га ни узети; кривцу треба само одузети снагу да друштво грађанском неможе штетити, а кажњен је доста, што му се одузима слобода. У.)

Што се тиче мање важних предмета, Љубица је интерпеловао министри правде, еда ли је намеран владу у Далмацији плаћањем увознице у сребру помоћи. Таафе поднео је законски предлог о праву здруживања и скупштине.

ФРАНЦУСКА. Од беседника који су се одиокали приликом веће о државном буџету у француском законодавном телу, споменућемо још и Тјера и Жил Фавра.

Тјер је беседио о циљању француске војске у Мексику. Напомену још како је он досад ћутао о томе уверен да само догађаји могу обавестити владу у питању о Мексику. Влада је радила шта је хтела; данас је њена радња свршена, и неможе се више рећи, да јој беседници неправдо чине. Пребаци ће се може бити, додао је Тјер, ако јој неможемо сметати и од штете бити, да јој неможемо више ни користити. Затим настава у главном овако: ја мислим, да се у интересу саме ове скупштине има казати истина. Ја сам добро размислио о питању Мехике и убедно сам се да је узрок свој несреће у томе, што није било контроле. (Одобравање на левој страни.) Да проматрамо дела. Рекло се с почетка, да се ради о поклањању неправде и о накнади штета починених нашим санародницима у Мексику. Уз то се додало, да их треба трајно осигурати, и у тој цели установити правилну владу у Мексику. Потом се није престало творити, да је то велика мисао, лепо и величаствено предузеће, да је требало при том остати, али да се на несрећу малаксало, и да је то малаксање узрок што се није успело.

То пребацивање неможе дотати се оних, који су као и ја, већ у самом почетку били противни циљању војске у Мексику. Оно се више односи на оне који су у почетку наваљивали да се војска у Мексику циље. Али није истина, да је питање у накнади наших санародника било узрок предузећу мексиканском. Није истина, да је било изгледа за успех у том предузећу. Није истина да је малаксање било узрок нашој промашки: да се постојаним корацима корачало у предузетом војевању претрпели би се још и веће несреће, и вагда би требало одустати од истог.

Прави узрок француском војевању у Мексику јест мисао племенита, али погрешна. Кад смо дошли у Мексику, земља та била је претрпела небројене револуције. После толиких несрећа, земља је око 1860 желела оно што се жели услед револуција које су инале похваљиву целу — целу слободу. — Уред револуција у Мексику, странци су много пострадали. Али их је било који су од свога страдања правили средство спекулације, често гнусне. Било како било Мехика је имала да плати знатне накнаде; против тих накнада дигла се вика у свој земљи. Влада беше без средства, она захтеваше да јој се времена даде али се одношаји с њом прекину. Сви разумни људи сажаљеваху то, али Инглеска, Шпанска и Француска однаже се да строго раде, шта? то беше питање.

Инглеска влада, обавештена својим заступницима беше противна сваком предузећу у Мексику у цели обновљења монархије под страним принцом. Монархију таку жељаше само свештенство, и баш зато небеше изгледа да ће се успети за обновљење исте, почем народ, тежећи либералној политици, немогаше волети свештенике. Тако извештена инглеска влада нехтеде никак мешати се у домаће послове Мехике; она је хтела само да се заузме приморје и предложила је Северној Америци да припоможе томе.

Шпанска беше за неки тренутак занесена за даљно војевање; али је и она брзо себи дошла. Војвода О'Донел, који беше тада на челу пољског управно је на посланика Инглеске међу осталим ове речи: „Што се тиче намере, да се аустријски принц доведе на престо мексикански, доста је да напоменем оно што сам рекао кад је било питање о принцу шпанском. Та мисао тако је чудновата, да је једва достојно, да се испитује. Ако тако предузеће није ујемчано Европом, оно веће трајати ни годину дана; ако је ујемчано којом европском силом, оно ће бити узрокот тешких и неистајних сукоба са американским државама, које ће одбијати вагда свако мешање Европе у послове Америке. — Ја незнам какве су жеље и намере високе личности која је предложена за престо; али ја, који нисам ни надвојвода ни принц него прости ђенерал, ја неби часа почео а да неодобим круну Мехике, кад би ми се она понудила. Ја сам дуго живео са Мехиканцима и познајем дух, нарави и жеље тог народа, на негоду веровати, да се обновљеном монархије под европским принцом може повратити ред у Мексику.“

Жил Фавр: Кад је О'Донел то казао?

Тјер 30. јануару 1862. — У Француској поверовало се: да је Мехика уморена револуцијама: да она жели да се обнови монархија; да је Француска тамо популарна; да је доста да се појави наш барјак, па да се монархија обнови; да је Мехика има небројених извора блага, и да Француска има одуд накнадити све своје жртве. Шта више гово-

рило се, да ће са тамо наћи, одуд да се измири и друг Француске. (Смеј.)

Остало је само да се избере принц, и би изабран аустријски. Рекло се: одузета је једна област Аустрији Ломбардија; да јој се врати царевина. Пошто се задовољила Италија, да се задовољи и Аустрија.

То су те три мисли: — ваља само доћи на да се нађе у Мексику небројена блага, — па да се ваводом Аустрија: што су учиниле, да се пошље војска у Мексику.

Покушало се, да се споразуме са инглеском владом, али ова остаде непоколебива у своје решење да се ради само у приморју. Ваљало је уговарати и тако дође погодба од 31. октобра по којој се и мило ићи у Мексику ради накнаде штете коју су претрпели Европљани, да се неће мешати у унутрашње послове мексиканске, и да ће се заузети само приморје.

Војска савезничка буде послана у Веракрус. Мексикански револуционари спремаху се на одпор. Мехикути, влада мексиканска, разумела је опасност војевања са трима великим силама. Она пошље ђенерала Добладу да се стави на чело мексиканске војске да да уговара с нама. — У Орисаби покушало се, да се споразуме. Инглески искаху 80 милиона, Шпанолци 40, Французи 60 милиона. Томе се додало 75 милиона за друге рачуне. Одговорило се да је мексиканској влади врло тежко, ако не и сасвим немогуће платити толике новце. Пуномоћници савезних сила сагласе се да сваки извести о томе своју владу.

Остало се дакле у Орисаби, да би се дочекале новости из Европе. На један пут дозна се, да је дошла нова војска у Вера Крус, у цели да се обнови монархија у Мексику у корист неког аустријског принца. Шпанска и Инглеска рекосе: обећали смо, да се нећемо мешати у домаће послове Мехике, а ето нова француска војска долази да обнови монархију у овој земљи. Пуномоћници инглески и шпански рекли су још: ми имамо налог да небијемо бој противу владе мексиканске; ми ћемо се овде оделити. И савез се разведе.

Беседник описује француску војевање у Мексику, и напомиње како је у јануару 1864. Максимилијан био дошао у Париз, као кандидат престола мексиканског, и како је он (Тјер) у то време у законодавном телу опомињао владу, да се не излаже опасности, да остави страног принца у Мексику. На то је Рујер одговорио међу осталим: „страсти ће се угасити, истина ће се обелоданити, потомство ће доћи и рећи: онај је био јунак који је кроз опасности и тежобе смео да доврши предузето дело у Мексику; тај је разумео да равнотежа Европе није више на Алоима, на Пиренејима, на Висли и на мосту Буксиниу, него је у целом свету. То ће бити славно дело, и чудније се да се таквој политици одупирао због злог разумевања, не овде него на другом месту?“

Максимилијан буде врло добро примљен у Мексику. Али ми смо сви видели, за ових педесет године да се подижу нове владе, и ја вас питам, јесте ли видели и једну од њих која у своје постанку неби било дочекана са усклицима скоро общетасласног одобравања.

Набрајајући, шта је све којешта покушавано у Мексику за утарђење царског престола, беседник осуђује нарочито цареве указе од 3. октобра 1865. У тим указима изречен је опроштај оних противницима царске владе који су се предали, али они који су се одупирали осуђивани су прекам судом на смрт за 24 сата. Така казан постигла је и два човека које је сва Мехика поштвала, а то су ђенерали Артеага и Салазар. Ви сте читали писма која су та два ђенерала на последњем часу писали мајкама својим; њихова судба ожалостила је целу земљу. Чему се отуд поучити има, ово је: да онај који је издао споменуте указе и сам је погинуо, а ја вам још велим: поштујте вагда правду вечну, и незаборавите никад, да је пут гњечења пут крви и када где издигну сви они који се на тај пут одаду. (Живо одобравање.)

Северна Америка икаше објаснења од француског министра спољашњих послова о извршењу речених декрета; министар је одговорио: „питајте Максимилијана, питајте Хуареса. Влада североамериканска неоклеваше, него нас питаше даље, какве су наше намере. Она говораше: „ми немамо права притити за зло, што војска француска води рат са Мексику, али ми неможемо допустити, да ви обновљете монархију у Америци: кад би ми дошли да подиђемо републику на којој точки Европе, ви то неби трпели. Колико времена мислите остати у Мексику?“

Министар француски одговори: признајте цара Максимилијана, и ви ћете нам олакшати повлачење. Не, рекла је американска влада, за нас нема у Мексику друге владе него република, ни друге редовне власти него власт Хуареса.

Година 1865. сврши се. Година 1866. настале, Казало се, да се неће остати у Мексику дуже од 1864. У 1865. казало се, да ће се тамо остати само до коња 1865. У 1866. требало је или попући војску из Мехике или заратити се са С. Америком.

Накратко, рекао је најпосле беседник, војна у Мексику трајала је 6 година. Каква је последак то знате. Ишли смо у Мексику ради наших сународника. Неколико милиона било би доста, па да се задовоље они. А данас треба задовољити не само оне за које смо ишли у Мексику, него још и оне, који се жаде, да су били жртвом рата, и којих је број три пута већи.

Напомињући још, како је и француска трговина страдала због рата у Мексику, Тијер већи: целу којом се означавала величина предузећа беше: да се органисује раса латинска, да се одупре навали расе англо-саксонске, — па је ли та цел постигнута? Ви видите у каквом је стању раса латинска. Под владом бурних страсти она огрозва у гнусна злочинства. Што се тиче расе англо-саксонске, она трлумајује, и ми смо сведени на жељу, да она иде у Мексику, из које хтедосмо истерати је, да она освети, што ми осветити неможемо. (Протестовање са неких клупа. — Врло добро! на левој страни.)

Али не само у новом свету, него и у Европи ми смо имали грдне штете од рата у Мексику. Кад последње године Немачка беше у рату, требало је да смо имали руке слободне; али не само да 40.000 војника наших беху у Мексику, него и сва војска наша беше жалосно смањена.

Беседник завршује своју беседу напоменом, да треба над владом контрола и одпор самовољи ње-

ној. Да је влада питала народну скупштину, ова никад неби дозволила, да се војска циље у Мексику. Главни државне неможе се учинити већа услуга, него да му се одупре у извесним случајевима. (Врло добро! на неким клупама).

О беседи Жил Фавра у идућем броју.

Различне новости.

— Као што је познато, пређашњи уредник прашке „Политике“, В. Каспар, био је осуђен на шест месеци затвора због повреде части барона Бајста, на молбу истог Бајста Н. Вел. цар опростио му је ту кажњу са свима последњима.

— По извештају трговачко-обртничке коморезагребачке на светској изложби у Паризу год. 1867. признато је, да дару свих вина тешко мирисаво реиско десерт-вино кнеза Метерниха „Јоханисберг“, од којега само бутеља стаје 12 талира. Иначе су француска вина над другима побуду одржала. Француска од свију држава највише вина рађа, јер виногради 22. део целе продуктивне земље сачињавају, а годишњи вински род достиже до 1000 милиуна франака, сам Париз троши сваке године 6,360,390 акова. После Француске роди највише вина у Аустрији са свима њеним земљама. Роди свега до 33 милиуна ведара, од којих 16½ милиуна долази на Угарску, а 5½ милиуна на троједну краљевину.

— Неки познати либерали, као што су: Луј-Блан, Жил-Фавр, Хиго, Пелетан, Гарибалди и т. д. подписали су неки позив, којим позивају на међународни конгрес ради мира, који ће имати први збор у Женеви 5. септ. п. р. 1867. Томе је конгресу главна цел, да се по свима земљама све што је могуће ради и употреби, како да се утврди слобода, право и мир у Европи. У позиву вели се, између осталог: мир исто тако произилази из слободне, као што рат произилази из угњетавања.

— Јављају, да ће султан 13. јула доћи у Пешту, и да ће га са тим кнез србски Михаило пратити до Оршаве. Наравно не треба ни то повижење пропустити. — Кад је Жил Фавр у законодавном телу последњи пут говорио, био је такав жубор, да је начелник скупштински издао сада наредбу, да ће се онај одмах затворити, који одјакваквим знацима покаже одобравање или незадовољство. Еле и у демократској Француској завиру од слободних изјава!

НОВИЈЕ.

„Тајмс“ пише о долазку султана у Лондон, и изјављује, да пут истог по западној Европи може припомоћи решење Источнога питања. „Јасно је, вели „Тајмс“, да су у султановој царевини Мухамеданци и Хришћани тако измешани, да докле једна вера другу неизтреби морају живети једно с другим. С тога би било добро, ако би се султан задахнуо идејама запада, поред којих једино људи од сваке вере и расе могу заједно живити.“

— Париска „Епока“ доноси из Бугурешта вести, по којима није истина, да се из Румунске подетиче покрет у Бугарској. Међутим, вели се, да има у Румунској стара руска странка, која је рада покрету у Турској; само се одриче популарност тој странки у земљи, и вели се, да се њена радња своди једино на дописивање у извесним јавним листовима.

— Из Цариграда телеграфшу 4(16.) о. м. „Између Грка и Евреја било је крвавих сукоба, под лажним изговором на нетолерантност од грчке стране. Многи су позатарари. Грчки патријарх ради множно са великим рабином, да би се ред повратио.“

— Инглески консул у Београду, Лонгворт отишао је, као што „Вандереру“ телеграфшу, у Бугарску ради проматрања шта се тамо збива.

— Дознајемо са поуздане стране, да ће се на идућој скупштини уједињење омладине српске саопштити овој позив из Црне Горе, да се претставници целокупног млађаног српства састану до године на Цетињу, ради држања треће скупштине уједињене омладине српске. Ради олакшања пута, ставиће се члановима омладине црногорски пароброд на расположење, за возење из Трста у Котар, и доцније из Котара у Трст, — наравно, ако небуде било пречег, сувог пута између Црне Горе и осталих земаља србских.

— Из Беча питано је телеграфом у Атини, јели истина да су Турци успели у Кандији, као што се из Цариграда јавља. На то званично одговарају из Атине 4. (16.) јула. „Досад незнамо ништа о том турском успеху. По вестима последњим из Кандије, покушаји Турака, да би продрли кроз теснац Каликратисе у Сфакију, сасвим су остали залудни.“

ПОЗИВ

на скупштину уједињене омладине српске.

На ланској скупштини уједињене омладине српске у Новом Саду, одлучено је, да се идућа скупштина омладине држи ове године у Београду на преображење, 6. (18.) августа. —

С тога одбор моли оне, који би као чланови са стране хтели у тој скупштини учествовати, да се до светог Илије 20. јула сами или преко својих дружина јаве писмено у Београд, ради квартира, и то:

Стојану Бошковићу профес. гимназије или Љубомиру Каљевићу уред. „Србије.“

Ш и д. Место ово варошица је у Срему, у срезу јердевичком. Броји преко 3000 душа; од који су 2200 Срби православно, а оно друго руси грчко-католичке вере, и нешто римске вере Срби, Немци и Израелтјани. Има србски прота, и још један парох, и парох грчко-католички. Има и властелинске госпоре; повише трговаца, и доста занатлија, а друго су пољски привредници и задничари. Особито има и ваљана и знатна апотека. — Последњи ови година, била су овде три љекара, од који су била два ц. кр. пензионирани лекара, и један цивилни ранарник. Сва су тројица овде и у околини, која више села, и на 7—8000 душа броји, практиковала. Но овај цивилни, не би ли му боља срећа за руком пошла, одеслио се у Неви Сад да практикује, а она пензионирана два, умреше. И тако сад Шид, и сва околина ова остаде без и једног лекара. — С тога и што има овде ваљана и знатна апотека, добро би било, да који од свршавајућих медецинера, или ранарника, или и од пензионираних љекара, који овамо у Шид дође, и овде, док му се неби и стана годинашња плата одредила, за време практикује.

ПРИЛОЗИ

на срб нар. позориште.

Из Темшваре. (Овај списак иде место оног последњег објављеног списка, пошто се тамо гдјекоје погрешке нашоше): Послао г. др. Тома Стефановић.

Прилози поред приложнице: Од 1. децембра 1866. на годину дана г. Срећко Михајловић, Паја Адамовић и Јован Форовић од 1. јануара 1867. год. на годину дана г. Дим. Београдац; од 11. нов. 1866. год. на три приложнице на годину дана г. Алек. Стојић; од 1. јан. 1867. г. на годину дана г. М. Београдац, гђа Софија Београдац, и др. Т. Стефановић; од 1. јан. т. г. на пол године г. Дим. Вујић; од 1. јан. т. г. и за пет признаница г. Ј. Д. Николић од 1. јан. т. г. на годину дана г. П. Пуло, др. Бр. Стефановић; од 1. дец. 1866. г. на годину дана г. Јов. Николић; од 1. јан. т. г. на годину дана др. Ал. Кода, г. П. Васић, бар. Миаутиновић, г. Борђе Дамаскин, (за три приложнице) и Ст. Сандић; од 1. јан. т. г. на пол године дана г. Дим. Марковић; од 1. јан. т. г. приложнице подписали, ал прилог још положили ише: Манастир Св. Бурађ, г. Стеван Михајловић, Амвр. Јовановић, Калоним Борђевић, Иехрион Гађански, Немешијан Куначки, Фотије Јорговић, Галилеј Лонгиновић, Ман. Петровић, Јов. Путић, Марко Павловић, (три приложнице), А. Бугарски, М. Васиљевић, Ј. Ракић, барон Мл. Стојановић, Ва. Жујунски.

Прилози без приложница: г. Ђ. Пеић, 3 ф. 65 нов., П. Звеквић, 3 ф. 65 нов., К. Влаховић 3 ф. 60 нов., М. Надашки 1 ф. 80 нов., Е. Варчић 5 ф., гроф Сметов 10 ф., гроф Кински 5 ф., Фр. Феслер 3 ф. 60 н., Сам. Шарман 10 ф., Мориц Полак 2 ф.

Света у гот. новцу из Темшваре дошло је 141 ф. 90 нов., а г. барон Мл. Стојковић, предао је обвезницу на 150 ф. а вредности.

Од екон. одсека управљ. одбора срб. нар. позоришта.

Ценовник Пештанске берзе од 7. јула.

	фун.	Пољунац
Шеница банатска 86—87	—	—
„ потиска	86—87	—
„	88—89	—
„ пештанска	—	4.45—5.15
„	—	4.45—5.15
Наполица	81—82	—
Раж за септембар	77—80	2.29
Језам пиварски	69—70	3.10—3.25
„ за храну	65—68	2.70—2.90
Зоб нова	44—46	1.50—1.65
Кукуруз банат. нов.	—	2.75—2.85
Прода	—	2.40—2.90
Резина кол.	—	5.75—5.87
„ банат.	—	5.50—5.62
Пасуљ	—	4.—4.40

Курс папира и звечећег новца.

Комерцијална (трговачка) банка 500	675	685.
Пештанске штедионице	63	1300
Будимске	—	425
Старобудимске	—	65
Крушачки	—	17.40
Дунавски	—	6.11
Нисавски	—	10.77
Елџ. суверени	—	12.70
Аустријско сребро	—	123.50
„ купони	—	123.75
Талири	—	1.86

Курс бечке берзе.

Акције народне банке	—	710
5% метални	—	58.25
Земљи народни	—	68.75
Дукати	—	6.11

Пароброди возе по Дунаву и по Сави: Из Н. Сада у Пешту: понедељником, средом и суботом у полаз 3 ујутру; Из Н. Сада у Земун: уторником и недељом у 6 сах. ујутру; Из Н. Сада у Оршаву средом у 12 сах. ноћу; Из Сегедина у Земун: средом и суботом рано; Из Земун у Сегедин: недељом и четврком у подне; Из Сиска у Земун: понедељком у јутру; Из Земун у Сисак: четврком пре подне; Из Пеште у Осек и Земун: понедељком средом и суботом у 6 сах. ујутру.